

האם המצורע חוטא או חולה?

ראיה אנגל

שליחה לשעבר (מלבורן, תשע"ח)

כיום סטודנטית לכלכלה ולימודים רב-תחומיים באוניברסיטת חיפה

הקונוטציה הראשונה (או לפחות אחת מהראשונות) העולה למשמע המילה "צרעת" הינה לשון הרע וזוהי קונוטציה מבוססת היטב. הרי כולם מכירים את הסיפור של מרים המקבלת צרעת כעונש על כך שדיברה לשון הרע על ציפורה ומשה. קשר זה רווח גם במפרשים הטוענים כי על המצורע לשבת בדד, מחוץ למחנות, מובדל מכולם כעונש על כך שבלשון הרע שהפיץ הוא גרם לקרע ולהתבדלות בין אנשים (רש"י) ושעליו לנהוג במנהגי אבלות ולהתאבל על מעשיו בגינם יש לו צרעת (אבן עזרא). במקביל לגישה הקושרת בין מעשיו של האדם לקבלת צרעת, יש גישה הרואה בצרעת מחלה גרידא ולכן ראוי להרחיק את המצורע מהמחנה למען בריאות הציבור. גישה זו נאמנת לפשוטו של מקרא בפרשתנו שכן בכל העיסוק הנרחב בצרעת אין התייחסות למעשיו הרעים של האדם שבעקבותיהם באה לו הצרעת. בדרך זו מפרש גם הרמב"ן את הציווי למצורע לשבת בדד מחוץ למחנה, לטענתו לא נאמר למצורע, כמו שנאמר לשאר הטמאים, לצאת מתוך המחנה, אלא נאמר בו לשון "ישיבה, שלא ילך כלל כי ריחו והבלו מזיקים". בנוסף, ההפטרה של פרשת מצורע, המספרת על הישועה שבאה לישראל על ידי ארבעת המצורעים שישבו מחוץ למחנה, יכולה ללמד על קיומו של יחס חיובי כלפי המצורעים ועל כך שלא מדובר באנשים חוטאים. שתי הגישות הנ"ל באות לידי ביטוי בימי הביניים. מצד אחד יש עדויות לכך שהמצורע היה שם נרדף לאדם דחוי ושונה ושהיה קיים יחס מזלזל ומרחיק כלפיו, מנגד ישנם עדויות לכך שהמצורע נתפס כאדם בעל מחלה שהרחקתו נבעה מעניין בריאותי ולא מתוך תפיסה שיש פסול באדם עצמו. כיום אין לנו דיני מצורע אך יש לנו חריגים, שונים, "אחרים" ואולי קיומן של שתי גישות אלו יכולה ללמד אותנו כיצד לנהוג כלפיהם. בעיני, הגישה הראשונה פונה אל האדם עצמו. כאשר אדם נתקל בקושי, בחולי או באסון הפוקדו, הגישה הראשונה מציעה לו לראות כיצד הוא יכול לקחת אחריות על חייו. להסתכל על המציאות בעיניים של אמונה, שהכל מדויק וקורה מסיבה ולסיבה. להסתכל על המציאות בעיניים של אחריות, מה עליי לדייק בחיי שבגיני הזדמן לי הדבר. לעומתה, אני רואה בגישה השנייה כגישה המופנית אלינו, אל החברה. גישה זו מציעה לנו במפגש מול האחר, החריג והמיוסר להוריד את המשקפיים של השיפוטיות, להוריד את כובע חשבונות השמיים מראשו ולהסתכל על הדברים בפשטות כפי שהם ניכרים במציאות מתוך מודעות למציאות. כאשר אדם חולה פעמים רבות יש להרחיקו מסיבות טכניות ולעיתים קרובות אף לטובתו, אך ההרחקה אינה דין באדם עצמו אלא במצב. אם נזכה כפרטים להסתכל פנימה לאור הדברים המזדמנים בחיינו אולי כל אחד מאיתנו יהיה קצת פחות מצורע, יפגוש קצת פחות צרעת בחייו. ואם נזכה כחברה לראות את האדם מעבר לשוני שלו, אם נדע להסתכל על הדברים בפשטות אולי כחברה נהיה מצורעים קצת פחות ומדויקים הרבה יותר. הלואי.

לתגובות: reayah97@gmail.com